

KONULARINA GÖRE ŞİİR TÜRLERİ

Bir şiiri anlamlı olarak okuyabilmek için vurgu ve tonlamalara dikkat etmek gerekir. Vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek okunan bir şiir etkili olur. Ancak bir şiiri güzel okuyabilmek için o şiirin hangi tür şiire girdiğini de bilmek gerekir. Konularına göre şiir türleri aşağıdaki gibidir:

1. LİRİK ŞİİR: İçten gelen heyecanları coşkulu bir dille anlatan duygusal şiir türüdür. Her ulusun ilk şairleri yapıtlarını saz eşliğinde söylerlerdi. “Lir” de telli bir saz olduğu için, sonraları içe doğan türlü duyguları anlatan şiirlere **lirik** denmiştir.

Örnek:

ÇOCUKLUĞUM

Çocukluğum, çocukluğum...
Uzakta kalan bahçeler,
O sabahlar, o geceler,
Gelmez günler çocukluğum.

Çocukluğum, çocukluğum...
Gözümde tüten memleket,
Artık bana sonsuz hasret,
Sonsuz keder çocukluğum.

Çocukluğum, çocukluğum...
Bir çekmecedeki unutulmuş,
Senelerle rengi solmuş,
Bir tek resim çocukluğum.

Ziyan Osman SABA

2. PASTORAL ŞİİR: Doğa güzelliklerini, orman, yayla, dağ, köy ve çoban yaşamını ve bunlara karşı duyulan özlemleri anlatan şiir türüdür. Pastoral sözcüğü “çobanlara ilişkin” demektir.

Örnek:

KAR YAĞMIŞ

Bu gece yine kar yağmış, ne güzel!
Bembeyaz oluvermiş bahçeler yollar.
Sanki yerlere serilmiş bulutlar,
Bir gecede ihtiyarlamış heykel.

Ne olmuş, çiçek mi açmış ağaçlar?

Nereye gitmiş bu kadar hayvan?
Bu ne göz alan beyazlık böyle,
Basmaya kıyamıyor insan....

Şükrü Enis REGÜ

3. DİDAKTİK ŞİİR: Belli bir düşünceyi aşılama ya da belli bir konuda öğüt, bilgi vermek, ahlaki bir ders çıkarmak amacıyla öğretici nitelikte yazılan şiir türüdür. Manzum hikayeler ve fabllar bu türe girer.

Örnek:

DİNLE VATANDAŞ

Kulak ver sözüme, dinle vatandaş
Uyma lâklak edip gülüşenlere.
Seni meşgul eder, işinden eğler,
Karıştır tembel perişanlara.

Adım at ileri, geriye bakma,
Bir sağlam iş tut da elden bırakma,
Saçma sapan sözler hep delip takma
Allah'ın yardımını çalışanlara.

Âşık Veysel

4. EPİK ŞİİR: Konusu savaş, kahramanlık, yiğitlik ve yurt sevgisi olan ya da tarihsel bir olayı coşkulu bir anlatımla işleyen uzunca şiirlere denir.

Örnek:

ZAFER TÜRKÜSÜ

Yaşamaz ölümü göze almayan,
Zafer, göz yummadan koşana gider.
Bayrağına kanının alı çalmayan,
Gözyaşı boşana boşana gider!

Kazanmak istersen sen de zaferi,
Gürleyen sesinle doldur gökleri,
Zafer dedikleri kahraman peri,
Susandan kaçır da koşana gider.

Bu yolda herkes bilir, ey delikanlı,

Diriler şerefli, ölüler şanlı!
Yurt için dövüşen başı dumanlı,
Her zaman bu şandan o şana gider.

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

5. SATİRİK ŞİİR: Kişilerin ve toplumun aksak yanlarını hicveden, yeren şiir türüne denir.

Örnek:

KUYRUKLU ŞİİR

Uyuşamayız, yollarımız ayrı;
Sen çiğercinin kedisi, ben sokak kedisi;
Senin yiyeceğin kalaylı kapta;
Benimki arslan ağzında,
Sen aşk rüyası görürsün, bense kemik.

Ama seninki de kolay değil kardeşim,
Kolay değil hani,
Böyle kuyruk sallamak Tanrının günü.

Orhan Veli KANIK

6. DRAMATİK ŞİİR: Toplumdaki acıklı olayları dile getiren şiir türüne denir.

GELİNLİK KIZIN ÖLÜMÜ

Salâ verilirken kalktık kahveden,
Kızın babası yanımızda, boyu uzun,
Zayıf, ağzı mırıltılar.
On köylü, iki subay, bir tezkereci er,
Sıralandık ahşap mescidin avlusunda,
Aldık cenazeyi sarsmandan, iğreti
Ve hafif, gözlerimiz yerde,
Kayıp bir tayın izini süreriz sanki....

Melih Cevdet ANDAY